

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Plămădeală Ghenadie,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg și de către inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2021, în cauza penală în privința lui,

Rezan Nicolae xxxxxx, născut la data
xxxxxxx, domiciliat în raionul xxxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 07.12.2020 – 14.01.2021;

Instanța de apel: 02.02.2021 – 30.06.2021;

Instanța de recurs: 17.09.2021 – 07.02.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 14 ianuarie 2021, Rezan Nicolae, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal și art. 287 alin. (3) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa penală, după cum urmează:

- în baza art. 179 alin. (1) Cod penal - închisoare pe termen de 1 (un) an și 6 (șase) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar semiînchis;

- în baza art. 287 alin. (3) Cod penal - închisoare pe termen de 4 (patru) ani și 8 (opt) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar semiînchis.

În conformitate cu art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate i-a fost stabilită pedeapsa definitivă lui Rezan Nicolae sub formă de închisoare pe termen de 5 (cinci) ani 2 (două) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, Rezan Nicolae la data de 20 septembrie 2020, aproximativ la ora 01:30, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, a pătruns ilegal, fără consimțământul proprietarului, în domiciliul cet. Barcari Elena, situat în

raionul xxxxxxxxxxxx, unde, la cerințele cet. Barcari Elena, a refuzat categoric de a părăsi domiciliul sus-menționat, încălcând astfel dreptul părții vătămate la inviolabilitatea domiciliului.

Tot el, continuându-și acțiunile sale infracționale, la data de 20 septembrie 2020, aproximativ la ora 01:30, în timp ce se afla ilegal în gospodăria cet. Barcari Elena, situat în raionul xxxxxxxxxxxx, unde acționând cu intenție directă, încălcând grosolan ordinea publică, cu aplicarea unui obiect pentru vătămarea integrității corporale și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, desconsiderând normele etice general acceptate, printr-un cinism și obraznicie deosebită, având în mână un cuțit, a amenințat-o pe ultima că o va maltrata, încercând să-i aplice lovituri cu acesta părții vătămate, însă aceasta a reușit să fugă în domiciliu, după care a fost blocată ușa de intrare în locuință de către feciorul acesteia Barcari Ion, pentru a-l împiedica pe cet. Rezan Nicolae să pătrundă în locuință, însă auzind pașii cet. Bolandău Andrei, care a venit să-i acorde ajutor părții vătămate și feciorului acesteia, a fugit din ogradă.

Ulterior, în continuarea acțiunilor sale infracționale, în aceeași zi, în jurul orelor 02⁰⁰, Rezan Nicolae a revenit în apropierea domiciliului cet. Barcari Elena și a intrat în curtea casei ultimei, cu permisiunea feciorului părții vătămate, Barcari Ion, unde având în mână o bătă confecționată din lemn, intenționa să-i aplice părții vătămate lovituri cu aceasta, însă a fost oprit și scos din curtea casei de către cet. Barcari Ion și Bolandău Andrei, care se aflau în acel moment la fața locului, fiind imobilizat de către aceștia în stradă, la ce cet. Rezan Nicolae l-a numit cu cuvinte necenzurate pe cet. Bolandău Andrei, amenințându-l pe ultimul cu răfuială fizică, acțiuni prin care a deranjat ordinea publică, perturbând liniștea părții vătămate Barcari Ion, cet. Bolandău Andrei, inclusiv și cet. Bandrabura Alexandra, care în acel moment se afla în domiciliul său, situat în vecinătate cu domiciliul părții vătămate.

Acțiunile lui Rezan Nicolae au fost încadrate în baza art. 179 alin. (1) Cod penal – pătrunderea și rămânerea ilegală în domiciliul unei persoane, fără consimțământul acesteia și art. 287 alin. (3) Cod penal– huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încălcă grosolan ordinea publică, însoțite de amenințarea aplicării violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, cu încercarea aplicării obiectelor pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății.

3. Sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, din 14 ianuarie 2021, a fost atacată cu cerere apel de către:

- Procurorul în Procuratura Ștefan Vodă, Cernomorcenca Diana prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Rezan Nicolae să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod

penal și a-i stabili pedeapsa sub formă de 1 an închisoare și de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal și a-i stabili pedeapsa sub formă de 6 ani închisoare. În conformitate cu art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul total al pedepselor aplicate, a-i stabili pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

- Inculpatul Rezan Nicolae prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a i se stabili o pedeapsă mai blândă.

3.1. În motivarea cerințelor sale procurorul a invocat următoarele aspecte:

- cu toate că, instanța de judecată corect a încadrat acțiunile inculpatului, la stabilirea pedepsei, nu a ținut cont de personalitatea și caracteristica acestuia în societate. Este de menționat faptul că, inculpatul Rezan Nicolae este predispus de a comite infracțiuni, fapt confirmat sentințele de condamnare a inculpatului, prin care se atestă că, acesta anterior a mai comis infracțiuni, inclusiv prevăzute de art. 186 alin. (2), 287 alin. (2), 264¹ alin. (1), 192¹, 201¹ alin. (3), lit. a) Cod penal, anterior condamnat fiind eliberat la 05.06.2020.

- nefăcând concluziile corespunzătoare, în pofida faptului că, anterior a fost tras la răspundere de mai multe ori, pentru comiterea mai multor infracțiuni îndreptate inclusiv împotriva ordinii publice și membrului familiei, inculpatul Rezan Nicolae săvârșește alte două infracțiuni, din care și una gravă, ceea ce denotă că, corectarea acestuia este posibilă, fiind privat de libertate pe o perioadă îndelungată;

- instanța de judecată la individualizarea pedepsei penale, urma a pune valoare pe aceste date, care caracterizează persoana inculpatului, întrucât este evident că, acesta și-a educat un sistem degradat de valori sociale, nefiind angajat în câmpul muncii, astfel că activitatea infracțională este preferată de către acesta în defavoarea efortului fizic sau intelectual la un loc de muncă remunerat pe baze legale, fiind nejustificat cuantumul pedepsei;

-pedeapsa aplicată de către instanța de judecată în privința inculpatului Rezan Nicolae nu corespunde gravității infracțiunii săvârșite, personalității lui și pericolului social, pe care îl reprezintă;

- ținând cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de personalitatea inculpatului Rezan Nicolae, consideră că, pedeapsa sub formă de 5 ani și 2 luni închisoare este dispusă contrar prevederilor art. 61 Cod penal, nu-și va atinge scopul de corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și din partea altor persoane.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2021, apelul declarat de procurorul în Procuratura Ștefan Vodă, Cernomorcenca Diana a fost respins ca fiind nefondat, iar apelul declarat de inculpatul Rezan Nicolae a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o

nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

În temeiul art.385 alin.(5) Cod procedură penală urmare a constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pedeapsa aplicată inculpatului Rezan Nicolae a fost redusă cu 100 (una sută) zile, pentru aflarea în Penitenciarul nr.13, Chișinău pentru perioada de 20.10.2020-14.01.2021 în calitate de prevenit.

4.1 Instanța de apel a statuat că: prima instanță a ținut cont de faptul că, inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal în stare de recidivă periculoasă, respectiv, pedeapsa penală a fost individualizată în conformitate cu prevederile art. art. 34 alin. (1), (2), lit. b) raportat la prevederile art. 82 Cod penal.

La soluționarea fondului cauzei, prima instanță a soluționat chestiunile prevăzute la art. 385 alin. (1), pct. 1)-9) Cod de procedură penală, a aplicat just normele de drept penal și de drept procesual penal, respectiv, pedeapsa penală aplicată inculpatului Rezan Nicolae a fost individualizată în conformitate cu prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, prima instanță reținând și apreciind cumulul de circumstanțe care caracterizează atât pozitiv, cât și negativ personalitatea inculpatului, iar ca urmare a aplicat o pedeapsă legală, care va contribui la realizarea scopului pedepsei penale.

În continuare, instanța de apel nu a stabilit faptul că pedeapsa penală aplicată inculpatului Rezan Nicolae este prea blândă sau prea aspră, or, la individualizarea pedepsei penale, prima instanță a ținut cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, care se califică ca infracțiune „ușoară” și „gravă”, de faptul inculpatul a recunoscut parțial vina în comiterea infracțiunilor incriminate, la locul de trai se caracterizează negativ, careva circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost reținute.

Totodată, instanța de apel a reținut că, la individualizarea pedepsei penale, instanța de fond a reținut faptul că, inculpatul Rezan Nicolae anterior a fost judecat, a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal, aflându-se în stare de recidivă periculoasă, nefiind stinse antecedentele penale pentru infracțiunea gravă prevăzută la art. 201¹ alin. (3), lit. c) Cod penal, în baza căreia a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Slobozia din 18 decembrie 2012.

În acest sens, a reiterat faptul că, la individualizarea pedepsei penale în privința inculpatului Rezan Nicolae, prima instanță a respectat criteriile generale de individualizare a pedepsei penale prevăzute la art. 75 Cod penal, în speță, nefiind stabilite alte circumstanțe cu privire la personalitatea inculpatului care ar influența în sensul agravării sau ameliorării pedepsei penale.

A mai reținut instanța de apel că, la data de 20 aprilie 2021, Rezan Nicolae a depus cerere prin care a solicitat reducerea pedepsei în conformitate cu prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, în legătură cu constatarea încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Prin cererea suplimentară depusă la data de 09 februarie 2021 inculpatul Rezan Nicolae a solicitat reducerea pedepsei în conformitate cu prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, cu calcularea a două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv pentru perioada de 104 zile în care a fost deținut în condiții inumane și degradante. Totodată, a solicitat aplicarea prevederilor art. 473⁴ alin. (3) Cod de procedură penală și reducerea termenului de pedeapsă cu 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție.

La analiza condițiilor de cazare ale deținutului, instanța de apel reține prevederile Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 „cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați”, care în punctul 464 stipulează că „fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții”

Contrar acestor recomandări, în informația prezentată de administrația Instituției Penitenciare nr. 13 – Chișinău, anexată la materialele cauzei penale, instanța de apel a stabilit că inculpatul Rezan Nicolae s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în următoarele perioade și celule: 06.10.2020 – 20.10.2020, în celula 07, 6 paturi, 10 m.p.; 20.10.2020 – 27.10.2020, în celula 27, 20 paturi, 32,1 m.p.; 30.10.2020 – 13.11.2020, în celula 06, 6 paturi, 8,45 m.p.; 13.11.2020 – 24.11.2020, în celula 101, 14 paturi, 34,6 m.p.; 27.11.2020 – 14.12.2020, în celula 60, 12 paturi, 25,2 m.p.; 10.12.2020 – 14.12.2020, în celula 104, 18 paturi, 44,9 m.p.; 18.12.2020 – 28.12.2020, în celula 17, 16 paturi, 31,6 m.p.; 31.12.2020 – 12.01.2021, în celula 81, 12 paturi, 23,8 m.p.; 14.01.2021-27.01.2021, în celula 34, 6 paturi, 8,6 m.p.; 27.01.2021 – prezent, în celula 16, 20 paturi, 31 m.p.

Urmare, instanța de apel a stabilit că, inculpatul Rezan Nicolae s-a aflat în condiții de detenție provizorie contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în perioada 20.10.2020 – 14.01.2021 (data pronunțării sentinței Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă).

Astfel, în conformitate cu art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel va reduce pedeapsa stabilită inculpatului Rezan Nicolae în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv, pedeapsa urmându-se a se reduce cu 100 zile, pentru aflarea inculpatului Rezan Nicolae în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, pentru perioada 20.10.2020 – 14.01.2021, în

calitate de prevenit.

În ceea ce privește cererea inculpatului Rezan Nicolae privind reducerea termenului de pedeapsă în conformitate cu dispozițiile art. 473⁴ alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de apel a notat că, aceasta urmează a fi soluționată în conformitate cu prevederile art. 469 alin. (1), pct. 17¹) Cod de procedură penală, adică la etapa executării pedepsei penale.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

- procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg prin care invocând incidența *pct. 6, 10* a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală a solicitat casarea deciziei cu restituirea cauzei la o nouă rejudecare în instanța de apel.

- inculpatul Rezan Nicolae prin care neinvocând incidența dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală a solicitat aplicarea art. 385 Cod de procedură penală și să-i fie redusă pedeapsa cu 542 zile.

5.1 În susținerea recursului procurorul invocă:

- instanțele de fond și apel trebuiau să țină cont de faptul că inculpatul a săvârșit infracțiunea de huliganism agravat cu folosirea unui cuțit și respectiv a unei bâte dar și că cel mai probabil, neaplicarea acestor obiecte destinate pentru vătămarea integrității corporale și a sănătății s-a datorat în exclusivitatea unor împrejurări care nu au depins de voința inculpatului- intervenirea unor terți și fuga părții vătămate;

- de la eliberarea din detenție, inculpatul Rezan Nicolae nu s-a abținut mai mult de 4 luni de la activitatea prejudiciabilă, activitate care a urmat aceiași linie comportamentală, însoțită de aplicarea violenței periculoase asupra persoanei;

- instanța de apel s-a limitat la rezumarea în mare parte a constatărilor făcute de către prima instanță, însușindu-le în esență, fără a reflecta în proprie accepțiune dacă acele constatări sînt sau nu argumentate;

- instanța de apel a constatat o singură încălcare a drepturilor inculpatului Rezan Nicolae privind condițiile de detenție și anume, (deținerea acestuia cu încălcarea normei spațiului locativ de 4 m² prevăzută de Codul de executare. Pentru a evalua condițiile de detenție ale prevenitului Rezan Nicolae și a constata împrejurarea expusă, instanța de apel a reținut în exclusivitate rapoartele întocmite de către Consiliul pentru Prevenirea Torturii pentru anul 2017, de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane și degradante(CPT) din 13 decembrie 2018 întocmit în cadrul vizitei în perioada 5-11 iunie 2018 dar și constatările Curții Europene a Drepturilor Omului inserate în cauzele Shishianov c. Moldovei din 15 decembrie 2015, Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei din 23 februarie 2016 și respectiv cauza Ciorap c. Moldovei din 19 iunie 2007 și altele, nu însă și probe utile și pertinente în acest sens;

- deși instanța de apel, sa bazat pe constatările unor inspecții efectuate la Penitenciarul nr.13 mun. Chișinău de către anumite organizații guvernamentale, neguvernamentale dar și pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului evocă împrejurări/circumstanțe calificate ca încălcare a drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege ale preveniților, nu constată incidența acestor circumstanțe și în prezenta speță;

- din actele cauzei penale rezultă că inculpatul Rezan Ion, pe toată perioada deținerii sale în Penitenciarul nr.13, nu a obiectat personal sau prin intermediul unui apărător asupra condițiilor în care era deținut, nu a solicitat îmbunătățire condițiilor respective și inițial nici măcar nu a contestat sentința din 14 ianuarie 2021 sub aspectul încălcării dreptului litigios, arătat la alineatul supralna: solicitarea aplicării mecanismului compensatoriu a fost făcută ulterior);

- instanța de apel urma să țină cont de faptul că nu există date exacte din care ar rezulta că în perioada detenției prevenitului Rezan Nicolae, celulele de detenție ar fi fost suprapopulate, or, în lipsa unor asemenea date, oricare observator independent poate considera pe temeiuri rezonabile că un anumit număr de paturi nu au fost ocupate și respectiv că norma spațiului locativ a fost nu mai mică de 4 mp pentru fiecare deținut.

- în lipsa unui raport întocmit de instituția penitenciară în care s-a aflat prevenitul Rezan Ion, instanța de apel nu se putea pronunța referitor la condițiile de detenție a inculpatului;

- consideră nefondată concluzia instanței de apel potrivit căreia inculpatul Rezan Nicolae ar fi fost deținut în perioada menționată în partea dispozitivă a deciziei recurate în Penitenciarul nr.13 mun. Chișinău în condiții care i-au încălcat demnitatea umană și că acestuia i-ar fi fost încălcate drepturile și interesele derivate din condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

6. Judecând recursurile declarate, pe baza materialului din dosarul cauzei și a motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că urmează a fi admise, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2021, în cauza penală în privința lui *Rezan Nicolae* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele raționamente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Soluția de admitere a recursului declarat, în drept, se întemeiază pe dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căreia judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță, la această etapă a procedurilor.

Drept temei pentru declararea recursului, procurorul a indicat prevederile art.427 alin.(1) *pct.6) și 10)* Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Totodată, din textele recursului declarat atât de către procuror, cât și de inculpat rezultă că, problema dedusă judecății în respectiva cauză vine în raport cu aplicarea prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, sub aspectul reducerii pedepsei penale aplicate inculpatului.

Verificând actele cauzei, în raport cu criticele punctate în cererile de recurs, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel la adoptarea deciziei, în partea aplicării prevederilor art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, nu a respectat prevederile legale, ignorând exigențele legii penale și procesual-penale în aspectul reducerii pedepsei penale aplicate inculpatului.

Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel în decizia pronunțată, absolut neargumentat a concluzionat încălcarea condițiilor de detenție, garantate de art.3 din convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în privința inculpatului Rezan Nicolae și a dispus reducerea pedepsei definitivă stabilită prin sentință lui Rezan Nicolae a fost redusă cu 100 (o sută) zile, pentru perioada deținerii lui Rezan Nicolae în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în calitate de prevenit, în perioada de la 20.10.2020 până la 14.01.2021.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel a dispus reducerea termenului de pedeapsă în privința inculpatului Rezan Nicolae în baza art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, cu 100 zile, în lipsa datelor cu privire la descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile, aceasta reținând doar faptul că Rezan Nicolae s-a aflat în condiții de detenție provizorie contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în perioada 20.10.2020 până la 14.01.2021.

Așadar, Colegiul penal lărgit lecturând decizia pronunțată de către instanța de apel ajunge la concluzia că, instanța micșorând pedeapsa aplicată

inculpatului cu 100 zile, în partea descriptivă a deciziei nu motivează această soluție. Or, instanța de apel urma să indice cu precizie calculul efectuat, temeiurile care au dus la micșorarea pedepsei și documentele care confirmă rațiunea reducerii pedepsei anume cu 100 zile.

În consecință, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel a pronunțat o hotărâre nemotivată, contrară prevederilor art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „(...) rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.” (cauza Fomin vs Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

Colegiul penal lărgit subliniază obligația instanței de a motiva hotărârea, care face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil, or, potrivit jurisprudenței constante a Curții de la Strasbourg, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (cauza Suominen vs. Finlandei din 2003, cauza Kuznetsov și alții vs. Rusiei din 2007).

De asemenea, Colegiul menționează că, pentru a fi aplicate prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța urmează să soluționeze în baza materialelor anexate la dosar, încălcarea condițiilor de detenție conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În acest sens, legiuitorul a indicat o procedură clară în prevederile art. 473² - 473⁴ Cod de procedură penală, introdusă prin Legea nr.272 din 29.11.2018, în vigoare 01.01.2019, or, potrivit art.473² alin.(2) Cod de procedură penală, plângerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin.(1) trebuie să conțină datele privind perioada și locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plângerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere și răspunsurile lor, alte probe relevante. Pentru a stabili dacă

detenția persoanei în condiții rele este contrară art.3 CEDO, urmează a se stabili dacă a fost depășit nivelul minim de severitate, iar pentru a stabili condițiile concrete de detenție într-o anumită instituție la o anumită perioadă de timp urmează a se examina declarațiile persoanei prin prisma rapoartelor Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante (CPT), care efectuează periodic vizite de documentare în centrele de detenție din Republica Moldova și care pe marginea fiecărei vizite se întocmește un raport cu descrierea celor constatate și a recomandărilor.

Colegiul penal lărgit accentuează că, pentru a constata încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție garantate de art.3 CEDO privind reducerea pedepsei, în speță, nu este suficientă concluzia instanței de apel privind doar stabilirea perioadei de detenție de la 26.03.2019-13.02.2020, în Penitenciarul nr.13 Chișinău.

Conform prevederilor art. 473⁴ Cod de procedură penală, la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu. De asemenea, instanța ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum și de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condițiile contestate.

În urma celor menționate mai sus, Colegiul penal subliniază că, instanța de apel în lipsa unui raport întocmit de instituția penitenciară în care s-a aflat deținut inculpatul, nu poate să se pronunțe referitor la condițiile de detenție a inculpatului.

Instanța de recurs ordinar remarcă că, pentru a constata încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție garantate de legislație, nu sunt suficiente doar rapoartele instituțiilor internaționale, de vreme ce inculpatul nu a înaintat o plângere referitoare la condițiile de detenție.

Mai mult decât atât, Colegiul penal lărgit subliniază că, justiția nu doar trebuie făcută, trebuie să se și vadă că s-a făcut justiție (principiile de la Bangalore privind conduita judiciară), astfel pentru a respecta dreptul la un proces echitabil și garanțiile acestuia, instanța de recurs casează parțial decizia în partea aplicării prevederilor alin. (5) al art. 385 din Codul de procedură penală și dispune rejudecarea cauzei în această parte în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin urmare, se constată că instanța de apel eronat a aplicat la caz mecanismul compensatoriu prevăzut la art.385 alin.(5) Cod de procedura penală și neîntemeiat a redus pedeapsa principală sub formă de închisoare numită inculpatului Rezan Nicolae, pentru pretinsele încălcări ale drepturilor inculpatului privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția

pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Având în vedere cele constatate supra, instanța de recurs reamintește, că în sensul prevederilor art. 414 alin.(1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, are obligația de a verifica legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul aceluiași norme este de înțeles, că instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt și chestiunile de drept, inclusiv: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal, au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar fi constatat încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea primei instanțe urma a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Potrivit recursului declarat se atestă și faptul că, partea acuzării critică decizia instanței de apel și în partea individualizării pedepsei penale.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub aceste aspecte, constată că argumentele invocate în apelul declarat de procuror nu au fost evaluate de către instanța de apel printr-o motivare corespunzătoare, conform prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal.

Or, deși instanța de apel cu referire la faptul că inculpatul Rezan Nicolae anterior a fost judecat, a reținut că această circumstanță nu poate fi determinantă la individualizarea pedepsei, totuși această instanță urma să dea apreciere faptului că anterior inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de huliganism și violență în familie, în ambele cazuri cu aplicarea violenței fizice, iar infracțiunile de săvârșirea căreia a fost recunoscut vinovat în cazul dedus judecății, de asemenea a fost comisă de ultimul cu aplicarea violenței fizice și la aplicarea pedepsei urma să țină cont că o pedeapsă neprivativă de libertate nu a fost în stare să asigure disciplinarea inculpatului în spiritul respectării ordinii de drept.

Din conținutul deciziei recurate rezultă că instanța de apel nu s-a pronunțat pe marginea argumentelor procurorului privind înăsprirea pedepsei penale în privința inculpatului pe capătul de acuzare prevăzut de art. 287 alin. (3) Cod penal și atenuarea pedepsei penale pe capătul de acuzare prevăzut de art. 179 alin. (1) cod penal.

În atare circumstanțe se consideră, că instanța de apel a comis erori de drept prin încălcarea prevederilor art. 414-419 Cod de procedură penală, admitând concluzii contradictorii referitoare la obligația de motivare a soluției de individualizare a pedepsei, or, ținând cont de criticele recurentului, care în

mare măsură și-au găsit confirmare, instanța de apel s-a limitat la mențiunea privind acceptarea concluziilor primei instanțe, fără a scoate în evidență circumstanțele ce au determinat instanța de apel de a considera echitabilă pedeapsa stabilită, astfel, soluția adoptată în raport cu prevederile articolelor 61, 75 Cod penal ne fiind una întemeiată și convingătoare.

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale în măsura competenței sale ținând cont de motivele expuse în pct. 6 al prezentei decizii, totodată să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile art. 385 alin. (5) și 473² -473⁴ Cod de procedură penală, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg și de către inculpat, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2021, în cauza penală în privința lui *Rezan Nicolae xxxxxxxxx* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **31 martie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Plămădeală Ghenadie